

ментор. Теми можуть бути дуже різні – від створення цифрових технологій до розробки конструкторського рішення для індустрії. Беручи участь у проєкті, студенти застосовують знання з програмування, дизайну, аналітики, інженерії та інших галузей. По закінченні проєкту команда захищає звіт та має надати доказову інформацію про ефективність проєкту.

Тому, скориставшись можливістю отримання навчання за такою програмою, студент набуває міжкультурний досвід роботи в команді, поглиблені практичні навички, використання сучасних технологій. Все це буде великою перевагою в майбутній професійній діяльності та подальшому навчанні студента.

Список використаних джерел

1. USTP – University of Applied Sciences St. Polten.
URL: <https://www.ustp.at/en/onepager/welcome-to-ustp> (дата звернення: 21.02.2026).

МИХАЙЛО КОЦЮБИНСЬКИЙ: ІМПРЕСІОНІЗМ, ПСИХОЛОГІЗМ ТА ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ ТВОРЧОСТІ

Ельвіра РУБАН
*студентка групи 2Д-24
відділення дизайну*

Черкаський державний фаховий бізнес-коледж, м. Черкаси

Науковий керівник: Викладач-методист Світлана ЩЕРБИНА
Черкаський-державний фаховий бізнес-коледж, м. Черкаси

М. М. Коцюбинський - одна з ключових постатей української літератури кінця XIX - початку XX століття, чия творчість стала важливим етапом у переході від реалістичної традиції до модерністських пошуків. Письменник органічно поєднав у своїх творах соціальну проблематику з глибоким психологізмом і елементами імпресіонізму. Водночас, попри значну увагу дослідників, окремі аспекти його творчості, зокрема вплив історичних подій на формування світогляду митця, потребують більш детального аналізу.

Його творча спадщина демонструє не лише еволюцію української прози, а й відображає суттєві суспільні зрушення в умовах імперської політики Російської імперії, революційних подій та процесів становлення національної ідентичності. У сучасному літературознавстві творчість Коцюбинського доцільно трактувати як своєрідний міст між реалізмом і модернізмом, однак питання впливу історичних обставин на його художній світ залишається актуальним.

Дослідженням творчості письменника займалися С. Єфремов, М. Жулинський, Т. Гундорова, І. Дзюба, Г. Костюк, Д. Чижевський та інші. Зокрема, С. Єфремов акцентував увагу на соціальному змісті його творів, тоді як Т. Гундорова розглядала Коцюбинського як одного з перших українських модерністів, який активно впроваджував імпресіоністичну естетику [4; 6]. Водночас І. Дзюба підкреслює глибину національно-культурного контексту його творчості [5].

Михайло Михайлович Коцюбинський народився 17 вересня 1864 року у Вінниці в родині дрібного чиновника. Його дитинство і юність припали на період жорсткої русифікаційної політики, зокрема після Валувєвського циркуляру 1863 року та Емського указу 1876 року, які суттєво обмежували використання української мови. Це формувало середовище, у якому українська культура зазнавала тиску, що безпосередньо вплинуло на становлення національної свідомості майбутнього письменника.

Освіту Коцюбинський здобував у Шаргородському духовному училищі, однак не зміг продовжити навчання через матеріальні труднощі. Велику роль у його формуванні відіграла самоосвіта, а також знайомство з творами українських і європейських авторів. У 1890-х роках він долучається до «Братства тарасівців», діяльність якого була спрямована на утвердження української національної ідеї. Саме тоді формується його розуміння літератури як важливого засобу національного відродження.

Ранні твори Коцюбинського («Харитя», «Ялинка», «П'ятизлотник») створювалися в умовах соціальної нерівності та аграрної кризи. Вони змальовують життя селянства, його злиденність і безправ'я. Водночас автор прагнув не лише відтворити реальність, а й дати їй моральну оцінку. Як зазначає М. Жулинський, ці твори продовжують традиції критичного реалізму, проте вже містять елементи психологічного аналізу [7].

На початку XX століття суспільно-історичні події істотно вплинули на творчість письменника. Революція 1905 року, загострення соціальної напруги та селянські виступи змінюють загальний культурний клімат. У цей період Коцюбинський відходить від виключно соціальної проблематики і зосереджується на внутрішньому світі людини.

Повість «Fata Morgana» є яскравим прикладом реакції автора на соціальні зміни в селі. Назва твору символізує ілюзорність надій селян, пов'язаних із землею та реформами. У творі показано, як історичні події породжують очікування, які згодом руйнуються. Особливістю є поєднання соціального аналізу з психологічним осмисленням дійсності. Як зазначає С. Єфремов, у цьому творі письменник переходить від опису до глибшого аналізу суспільних процесів [6].

Новела «Intermezzo» тісно пов'язана з особистим і історичним контекстом. Вона була написана після періоду емоційного виснаження автора, який працював у статистичному бюро та постійно стикався з людськими трагедіями. У той же час суспільство перебувало у стані напруження після революційних подій.

У творі відображено внутрішній конфлікт митця між обов'язком перед суспільством і потребою в особистому спокої.

Символічні образи («залізна рука міста», «сонце», «ниви») передають як психологічний стан героя, так і загальну атмосферу епохи.

Повість «Тіні забутих предків» створена під впливом подорожей письменника на Гуцульщину. У цей період в українській культурі зростає інтерес до фольклору та етнографії. У творі автор не лише описує побут гуцулів, а й передає їхній світогляд, систему вірувань і міфологічні уявлення. За словами І. Дзюби, цей твір є прикладом органічного поєднання фольклору з модерністською естетикою [5].

Важливою рисою творчості Коцюбинського є її зв'язок із європейськими літературними тенденціями. Письменник активно використовує елементи імпресіонізму, символізму та психологізму. Як зазначає Т. Гундорова, його метою було передати не об'єктивну реальність, а суб'єктивне її сприйняття людиною [4].

Історичний контекст проявляється і в тематиці творів. Соціальні зміни, національний рух і культурне відродження знаходять відображення у його прозі. Г. Костюк підкреслює, що письменник інтегрував українську літературу у європейський культурний простір [8].

Важливим є також зображення інтелігенції, яка переживає внутрішню кризу в умовах суспільних змін. Герої Коцюбинського часто перебувають у стані сумніву, шукають своє місце в житті та намагаються осмислити навколишню дійсність.

Таким чином, творчість Михайла Коцюбинського є результатом складної взаємодії історичних умов, особистого досвіду та літературних впливів. Вона відображає не лише соціальні процеси, а й глибокі психологічні зміни, характерні для епохи.

Поглиблюючи аналіз імпресіоністичної поетики, варто зазначити її синтетичний характер. Вона формується під впливом не лише літератури, а й інших видів мистецтва - передусім живопису та музики. У текстах простежується застосування художніх прийомів, близьких до акварельної манери живопису: образи подаються через мінливі враження, кольорові й звукові асоціації.

Характерною є також мозаїчність композиції. Твори будуються як сукупність окремих вражень, що разом створюють цілісну емоційну картину. Це дозволяє передати складність людського сприйняття.

Важливу роль відіграють контрасти (життя - смерть, світло - темрява), які допомагають розкрити внутрішній стан персонажів. Психологізм проявляється у відтворенні динаміки переживань, а також у прийомі «роздвоєного Я».

Пейзаж у творах виконує функцію відображення емоційного стану героя. Зміни в природі часто символізують внутрішні процеси людини.

У ширшому культурному контексті творчість Коцюбинського відображає кризу традиційних цінностей початку XX століття та перехід до нового типу художнього мислення, орієнтованого на внутрішній світ особистості.

Отже, імпресіонізм і психологізм у творчості письменника постають як цілісна естетична система, сформована під впливом історичних і культурних чинників.

Список використаних джерел

1. Авраменко О. Українська література (10 клас). - К.: Грамота, 2018.
2. Вдович О. Імпресіоністичний пейзаж у прозі М. Коцюбинського // Наукові праці. - 2015. - С. 45-50.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. - К.: Наукова думка, 1991.
4. Гундорова Т. Імпресіонізм в українській літературі. - К.: Либідь, 2005.
5. Дзюба І. З криниці літ: у 3 т. - К.: Обереги, 2001.
6. Єфремов С. Історія українського письменства. - К.: Феміна, 1995.
7. Жулинський М. Історія української літератури XX століття. - К.: Либідь, 1998.
8. Костюк Г. Українська література XX століття. - К.: Либідь, 1993.
9. Коцюбинський М. Fata Morgana. - К.: Дніпро, 2009.
10. Коцюбинський М. Intermezzo // Вибрані твори. - К.: Дніпро, 2008. - С. 120-135.
11. Коцюбинський М. Твори: у 7 т. - К.: Наукова думка, 1973-1975.
12. Коцюбинський М. Тіні забутих предків. - К.: Школа, 2011.
13. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. - К.: Києво-Могилянська академія, 2006.
14. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. - К.: Либідь, 1999.
15. Черемська О., Масло О. Імпресіоністична мовотворчість М. Коцюбинського // Вісник. - 2019. - С. 78-82.
16. Чижевський Д. Історія української літератури. - К.: Академія, 2003.
17. Енциклопедія сучасної України: Імпресіонізм. URL: <http://esu.com.ua/>

ЮРІЙ ЛИПА: КОД УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ

Світлана ЩЕРБИНА,

викладач-методист

Черкаський державний фаховий бізнес-коледж, м. Черкаси

Наталія МАГЛЮВАНА-КОНЮШОК,

соціальний педагог

Черкаський державний фаховий бізнес-коледж, м. Черкаси

Ю. І. Липа — людина енциклопедичних знань, яка на початку своєї діяльності проявила себе як поет, письменник, публіцист. У 30-х рр. XX ст. займався проблемами геополітики та історіософії. Але, на жаль, наукова діяльність Юрія Івановича мало вивчена, особливо його соціологічні дослідження.

Найменш опрацьованим є перший етап політичної діяльності Юрія Липи, так званий «одеський», коли за словами О. Янчука юнака приваблювала суспільно-політична тематика